

en ontbreekt regelmatig elke andere ventilatieinrichting, Amsterdam en een enkele andere gemeente uitgezonderd. Zelfs woningen met nieuwerwetsche architectuur maken een poover figuur, vooral met hun ventilatie der slaapkamers. Vele woningen mijner collega's zijn niet beter. In het algemeen bestaat er een scherpe tegenstelling tusschen luchtversching der woonvertrekken, stallen e.a. en der sanatoria, ziekenhuizen, scholen, herbergen, werkplaatsen, hospitia, enz.. Kortom: Er bestaat in Nederland weinig behoefte aan versche lucht.

Dit wordt geïllustreerd door de volgende feiten: Dat ik het systeem MASTBOOM heel slecht zag toepassen in een der nieuwste scholen in Amsterdam. Dat vele artsen zich enkel bemoeien met de diagnose en de behandeling met geneesmiddelen der tuberculoselijders en niet met hun woon- en slaapvertrekken en lighallen. Dat in de voorschriften, uitgegeven door de gezondheidscommissie Lochem het systeem LEVOIR—VAN BEMMELEN wordt aanbevolen. Dat in 1904 nog scholen werden aangetroffen zonder gelegenheid tot luchtversching. Dat de regeering eerst in 1914 voorschreef om in elk schoolvertrek één groot openslaand raam aan te brengen. Dat in armlastige gemeenten bij bouw van nieuwe scholen het rijk het onvervalschte systeem LEVOIR—VAN BEMMELEN voorschrijft. Dat tot 1914 in woningen met rijksgeld gebouwd bedsteden en Hollandsche schuiframen geregeld werden aangetroffen. Dat het aantal draaibare lighallen ten plattelande uiterst gering is in vergelijking met het aantal-tuberculosegevallen.

Aan wien de schuld? Aan de verkeerde opvatting der artsen in deze, die verzuimen telkens en telkens weer hun patiënten op het groote nut der versche lucht te wijzen; vooral hun tuberculoselijders of z.g.n. genezen lijders: „*Volop frissche lucht overal en altijd*” en op eenvoudige ventilatiemethodes. Ik zelf heb gezien, hoe in minimum van tijd op deze wijze de publieke meening kan worden hervormd.

Wie onzer kent niet de heerlijke gewaarwording van een lijder aan longontsteking, als volop versche lucht toestroomt. Acute longaandoeningen verlopen goedaardiger door goede ventilatie. Alle bouwverordeningen moeten in dien geest herzien worden. De Woningwet en de Stalwet moeten zich duidelijk uitspreken over de wijze, waarop woonvertrekken e. d. met de buitenlucht in verbinding kunnen gebracht worden. Ons aller medewerking in dit opzicht kan heel veel verbetering in deze aanbrengen zonder veel moeite en kosten.

Bellingwolde, 8 December 1917.

P. B. MIDDENDORP.

BRIEFWISSELING.

BIJDAGEN TOT DE KENNIS DER MENSCHELIJKE WIJSHEID.

Collega DE LINT, te Gorinchem, zendt mij weer een kostelijk document in verband met de onbevoegde uitoefening der geneeskunst. Ik druk, met weglating der namen, het geschrift hier in zijn geheel af.

Zeer geachte mevrouw,

Gisteren avond met uw dochter gesproken hebbende over uw toestand, heb ik haar beloofd u te zullen schrijven over mijn methode van werken.

Als Christian Science Expert treed ik in briefwisseling met een patiënt totdat ik een diagnose van de ziekte heb kunnen vaststellen. Daaruit leid ik dan af, hoe groot de afwijking is van het normale en hoeveel de som is welke gestort dient te worden om de genezing volledig uit te werken. Door aankoop van mijn bijzondere geneeskraft, begint deze onmiddellijk te werken op de ziekte.

Indien een patiënt veel pijn heeft en hulpeloos is, heeft een onmiddellijke bezoldiging van een *f* 50.— gewoonlijk ten gevolge, dat de grootste bezwaren zijn overwonnen en de patiënt in staat is, weer gemakkelijk mede te werken om de ziekte te overwinnen.

Omdat men hier te doen heeft met een zuiver verstandelijke geneeswijze, moge het duidelijk zijn, dat de patiënt daarvan alleen iets merkt, wanneer de ziekte eeniger-

mate verandert, hetzij erger wordt (zooals bij een koorts, die blijft stijgen, totdat de hoogste graad van koorts is bereikt) hetzij direct afneemt totdat de ziekte verdwenen is.

Merkt de patiënt niets van de uitwerking, dan is de geneeskundige verplicht de bezoldiging te restitueeren.

Bijv. Een goed vriend van mij, die vaak den gek had gestoken met mijn bekwaamheden, leed het laatste halfjaar aan zijn maag. Na 2 maanden bepaald pijn geleden te hebben was een operatie van den chirurg noodig, of een verstandelijke van mij. Hij koos de laatste wegens de garantie, daar hij wist zijn geld na 14 dagen terug te zullen krijgen, indien geen radicale genezing was gevolgd. Na f 50.— contant betaald te hebben, was hij in 2 dagen volledig genezen.

De ondervonden beterschap is altijd duurzaam.

Ik zal trachten uw dochter gratis te genezen en haar gezichtsvermogen scherper en sterker te maken.

Intusschen kan ik niet nalaten u mijn diensten aan te bieden, door u uit te noodigen mij eens alle kwalen en pijnen op te sommen, waaraan u lichamelijk lijdt.

In afwachting verblijf ik gaarne

Hoogachtend, enz.

Nu vraagt men zich toch af: kan het zotter of erger? Enfin, wij leven in een dwaze wereld, die nu eenmaal bedot wil worden. Decipiatur ergo!

G. VAN RIJNBEEK.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

LONDEN. — **Samenvoeging van wetenschappelijke lichamen.** In 1916 is op voorstel van het bestuur der Royal Society een „Conjoint Board of Scientific Studies” tot stand gekomen, tot bevordering van de toepassing der wetenschappen en de veelzijdige behandeling van wetenschappelijke vraagstukken. *The Brit. med. Journ.* noemt veertien genootschappen op natuurwetenschappelijk, geneeskundig en technisch gebied, die tot den board zijn toegetreden. Er zijn een aantal subcommissies benoemd, o.a. een voor de anthropologie, welke een onderzoek instelt naar den lichamelijken toestand van het Britsche volk; ook een voor het onderwijs. Deze is van oordeel, dat tot den leeftijd van 16 jaar alle jongelieden onderwijs moeten ontvangen in de natuurwetenschappelijke, zoowel als in de letterkundige richting. De scheiding der richtingen, daarna moet niet op eens, maar trapsgewijze geschieden. Bij het voorbereidend onderwijs in de natuurwetenschappen moet niet alleen gelegenheid bestaan voor goede proefondervindelijke toelichting, maar moeten ook de geschiedenis en de toepassing der ontdekkingen helder worden voorgedragen, ten einde liefde voor die wetenschappen te kweken. In verband hiermede is van belang wat *The Lancet* bericht omtrent de gewijzigde toelatingseischen tot de examens van de Royal Colleges of Physicians and Surgeons te Londen. Verplichte vakken zijn *a.* Engelsch, *b.* wiskunde en *c.* één der volgende talen: Latijn, Duitsch, Fransch, Russisch, Italiaansch of Spaansch, naar keuze. Als 4de vak, naar keuze, komt *d.* of een tweede der genoemde talen, of hoogere wiskunde, proefondervindelijke mechanica, scheikunde, natuurkundige aardrijkskunde, natuurkunde, plantkunde, biologie, of geologie.

PARIJS. — **Ontbinding.** Den 3den November zijn bijeengekomen Fransche, Belgische, Britsche, Servische en Noord-Amerikaansche gedelegeerden der Société internationale de chirurgie, om te besluiten, na het verschijnen van handelingen der jongste bijeenkomst (N.-York, April 1914) de vereeniging te *ontbinden*, en wat zij dan nog mocht bezitten te verdeelen onder de leden, met dien verstande, dat de Deutsche en Oostenrijksche leden hun aandeel uitbetaald krijgen, terwijl dat der overige wordt besteed voor een of ander werk tot wetenschappelijk herstel in België. Na den oorlog zal de vereeniging opnieuw worden gevormd onder den naam van Société Interalliée de chirurgie. Ook neutralen zullen lid mogen worden (*Lancet*). Als